

Länsstyrelsen i Västerbottens län
901 86 UMEÅ

Datum 2008-05-05
Dnr 32-2007-0590

Anställdas bisysslor

Som ett led i den årliga revisionen av Länsstyrelsen i Västerbottens län har vi granskat länsstyrelsens information till anställda om bisysslor samt rutiner och dokumentation av beslut rörande otillåtna bisysslor. Granskningen har innefattat en kontroll av till länsstyrelsen anmälda bisysslor av anställda som äger, leder eller på annat sätt har juridisk koppling till företag. Därutöver har ett urval av utbetalningar från länsstyrelsen till anställdas företag granskats.

Granskningen har resulterat i iakttagelser som Riksrevisionen vill fästa länsstyrelsens uppmärksamhet på i denna revisionsrapport.

Vi önskar information till Riksrevisionen senast 2008-06-05 med anledning av våra iakttagelser.

Rutiner och kontrollmiljö för att förhindra otillåtna bisysslor

Granskningen av länsstyrelsen i Västerbottens län har skett inom ramen för en granskning av samtliga länsstyrelsernas rutiner för hantering av anställdas bisysslor inom ramen för den årliga revisionen 2007. Utgångspunkter för granskningen är gällande avtal och lagstiftning för bisysslor.

Enligt 7 § lagen (1994:260) om offentlig anställning (LOA) får myndigheters anställda inte ha bisysslor som kan skada allmänhetens förtroende för myndigheten. Det krävs särskild försiktighet med bisysslor som kan påverka allmänhetens förtroende för vissa anställda vid myndigheter som har maktutövande uppgifter som t.ex. länsstyrelser. Enligt ALFA (allmänt löne- och förmånsavtal) får myndigheters anställda inte heller ha bisysslor som hindrar eller konkurrerar med arbetet.

Vid granskningstillfället fanns inga dokumenterade ställningstaganden rörande personal med otillåten bisyssla. Det var inte heller känt för länsstyrelsens personalavdelning att det fanns personal med otillåten bisyssla.

Vid en jämförelse med ägar- och styrelseuppgifter från Bolagsverket och uppgifter på anställda på länsstyrelsen noterades att anställda driver eller har annat intresse i ett antal företag. Ett begränsat riktat urval bland dessa företag har även granskats för att verifiera huruvida anställda bedriver aktiv näringsverksamhet eller företagandet är av vilande karaktär. Granskningen visar att fyra företag synes bedriva aktiv näringsverksamhet med avseende på offentliga uppgifter från Skatteverket såsom förekomst av F-skattsedel, registrering av mervärdesskatt, arbetsgivarregistrering, momsbeslut i

skattedeklaration och taxerad inkomst. Bland de aktiva företagen har noterats personal som har konsultföretag inom samma sakområde som de innehar tjänst på länsstyrelsen.

Vi ser en risk för att det kan förekomma både arbetshindrande såväl som direkt förtroendskadliga bisysslor som inte anmäls till arbetsgivaren i erforderlig utsträckning.

Länsstyrelser bör vara restriktiva med att tillåta bisysslor som kan minska allmänhetens förtroende för verksamheten. Bisysslor hos anställda med arbetsuppgifter som omfattar maktutövning, som t.ex. tillståndsgivning, tillsyn, beslut om bidrag och upphandling, kräver särskild försiktighet eftersom de kan skada allmänhetens förtroende. Länsstyrelser ska på lämpligt sätt regelbundet informera sina anställda om reglerna för bisysslor samt vilka slags förhållanden som kan göra en bisyssla otillåten. Landshövdingar är skyldiga att på eget initiativ anmäla till regeringen vilka eventuella bisysslor de har.

Vår granskning visar även att kontrollmiljön på länsstyrelsen kan utvecklas. Som exempel kan nämnas att en anställd köpt tjänster under ett antal år från ett företag som den anställde har juridisk koppling till. Beloppsmässigt är det för länsstyrelsens vidkommande inte några väsentliga belopp men det visar på bristfälliga rutiner. Någon kontroll att tjänsten nyttjats enbart i länsstyrelsens verksamhet har inte skett, trots att det funnits kännedom hos den anställdes chef att det förekom en koppling mellan den anställde och det aktuella företaget. Den anställde har dessutom varit ensam om att nyttja sig av den aktuella tjänsten. Vår bedömning är att det är olämpligt att anställda ansvarar för beställning från företag de själva har intresse i. Vi konstaterar vidare att nuvarande kontrollmiljö inte kan säkerställa att tjänsten enbart nyttjats inom ramen för länsstyrelsens verksamhet.

Länsstyrelsen avsåg vid granskningstillfället att vidareutveckla rutinerna och via e-post till samtliga anställda sända ut blankett för intygande av bisysslor. I detta sammanhang bör nämnas att det ska finnas en anledning som motiverar att länsstyrelsen frågar anställda om bisysslor, eftersom offentliganställdas rätt till privatliv ska respekteras enligt lagen (1994:1219) om den europeiska konventionen angående skydd för de mänskliga rättigheterna. Anledningar att ställa frågor om bisysslor kan t.ex. vara att det kan skada förtroendet för länsstyrelserna om vissa grupper av anställda har bisysslor. Länsstyrelsen bör göra en riskbedömning av vilka personalkategorier som kan komma att beröras. Riskbedömningarna bör vara anpassade efter verksamhetens art.

Rekommendation

Länsstyrelserna bör vidta åtgärder för att säkerställa en god intern kontroll av hanteringen av anställdas bisysslor. Vi rekommenderar därför länsstyrelsen att:

- löpande informera sina anställda om gällande regler för bisysslor och om vilka slags förhållanden som kan göra en bisyssla otillåten.
- utforma och fastställa riktlinjer eller policy för hanteringen av bisysslor,
- ange exempel på i vilka sammanhang bisysslor kan vara förtroendeskadliga,
- dokumentera alla beslut om otillåten bisyssla samt spara underlag för dessa beslut,
- spara inkomna anmälningar om bisysslor från dem som är anmälningsskyldiga,
- inte registrera tillåtna bisysslor som tillhör privatlivet för anställda som inte är anmälningsskyldiga,
- dokumentera sina åtgärder i samband med hanteringen av anställdas bisysslor på ett neutralt sätt så att personuppgifter inte framgår i de fall det rör sig om tillåtna bisysslor som tillhör privatlivet.

Ansvarig revisor Karin Andersson har beslutat i detta ärende. Uppdragsledare Eva Maria Simma har varit föredragande.

Karin Andersson

Eva Maria Simma

Kopia för kännedom:

Finansdepartementet